

Elizabeth Gaskellová

ŠEDÁ ŽENA

Nakladatelství
ČAS

Elizabeth Gaskellová

ŠEDÁ ŽENA

Elizabeth Gaskellová

ŠEDÁ ŽENA

Translation © Jana Srbová, 2024

Postface, Editor, Photograph © Josef Pepson Snětivý,
www.pepson.cz, 2024

Cover & Layout © Nakladatelství ČAS, Alena Šulcová, 2024

© Nakladatelství ČAS, www.nakladatelstvicas.cz, 2024

ISBN 978-80-7475-496-8 (ePUB)

ISBN 978-80-7475-497-5 (Mobi)

ISBN 978-80-7475-498-2 (pdf)

ČÁST PRVNÍ

Na břehu řeky Neckar leží mlýn, oblíbený cíl spousty lidí, kteří si chtějí někde posedět u kávy – což je v Německu téměř celonárodní móda. Na poloze toho mlýna přitom není nic zvlášť přitažlivého: nachází se na mannheimské (rovinaté a neromantické) straně Heidelbergu.

Mezi lopatkami mlýnského kola, roztáčeného řekou, hlučně tryskají proudy vody. Hospodářské budovy a obytný dům formují hezky udržovaný čtyřúhelník. Na straně vzdálenější od řeky se prostírá zahrada plná vrb, loubí a záhonů s květinami. Ty sice nejsou příliš pečlivě upravené, ale překypují bohatstvím květů a bujných popínavých rostlin, které smyčkami svých výhonů drží loubí pohromadě. V každém z jednotlivých loubí stojí bíle natřený dřevěný stůl a okolo něj lehké židličky stejné barvy i materiálu.

V roce 184- jsem tam zašla na kávu s několika přáteli. Starý mlynář nás přišel pozdravit, protože některé z nich znal už z dřívějška. Byl to muž statné postavy a v jeho zvukném hlase zněl přátelský, důvěrný tón. Halasný smích, kterým nás vítal, dobře ladil s jeho bystrým pohledem, vybranou látkou jeho kabátce i s celkovým duchem tohoto místa.

Mlýnský dvůr byl plný drůbeže všeho druhu. Ač mohla najít dost potravy k obživě – zem byla pokrytá rozházeným krmivem –, mlynář se s tím nespokojil. Vytahoval z pytlů plné hrsti zrní a velkoryse je házel slepicím a kohoutům, kteří mu v nedočkávané chtivosti vbíhali až pod nohy. Podle všeho tuto činnost prováděl ze zvyku: během ní s námi stále hovořil a každou chvíli křikl na svou dceru či služebné, aby si pospíšily s kávou, kterou jsme si objednali. Doprovodil nás k našemu stolu v podloubí a dohlédl, abychom byli obslouženi

tím nejlepším, co jsme si jen mohli přát. Teprve pak se od nás odpoutal a obešel ostatní loubí, aby se ujistil, že je dobře postaráno i o všechny ostatní hosty. Nakonec se tento blahobytně a šťastně vyhlížející chlapík obrátil k odchodu; cestou si pohvizdoval prostou melodii.

„Jeho rodina vlastní tenhle mlýn už od dávných časů palatinátu. Tedy – spíš bych měl říct, že vlastní tenhle pozemek, protože hned dvakrát po sobě jim mlýn vypálili Francouzi. Jestli chcete Scherera rozpálit doběla, stačí se před ním zmínit o francouzské invazi.“ V tu chvíli však už mlynář, stále s monotónním pohvizdováním, sestupoval z poněkud vyvýšené zahrady na mlýnský dvůr, takže jsem nejspíš propásla šanci vidět ho rozčileného.

Už jsme byli skoro na odchodu, kávu jsme měli téměř dopitou a skořicový koláč snědený, když na husté listoví nad našimi hlavami dopadly první těžké cákance deště. Rychle sílily a houstly, až začaly pronikat křehkými listy, jako by stříšku nad námi chtěly roztrhat. Všichni hosté se začali zvedat a prchat pod přístřešek anebo venku hledali své kočáry. Na schodech do zahrady se znovu objevil mlynář: spěchal s červeným deštníkem, připravený schovat pod něj každého, kdo ještě zůstal v zahradě. V patách mu běžela dcera a ještě další dvě dívky, všechny také s deštníky.

„Pojďte dovnitř, pod střechu, nenechte se pobízet! Je to letní bouřka, a než ji řeka odnese pryč, bude tohle místo tak hodinu dvě pod vodou. Tudy, tudy!“

A tak ho naše společnost následovala do domu. Nejprve jsme vešli do kuchyně. Takovou spoustu naleštěného nádobí, měděného a cínového, jsem ještě nikdy neviděla. I všechno dřevěné náčiní bylo stejně důkladně vydrhnuté. Podlaha z červených dlaždic byla bez

poskvrnky, když jsme vstoupili, ale během dvou minut se celá zablátila, jak po ní šlapaly tolikeré nohy. Místnost se rychle plnila, a to mlynář stále přiváděl pod svým velkým deštníkem další lidi. Zavolal dokonce i na psy a nechal je, aby si lehli pod stoly.

Jeho dcera mu něco řekla německy, a on pobaveně zavrtěl hlavou. Všichni se rozesmáli. „Co říkala?“ zeptala jsem se. Moje přítelkyně odpověděla: „Ať příště vezme dovnitř i kachny ze dvora! – Jestli sem ale přivejde ještě další lidi, tak se tu udusíme. Ta bouřka venku a tady ta kamna a spousta zapařeného oblečení... Vážně si myslím, že bychom se měly dovolit a proniknout hlouběji do domu – možná bychom mohly pozdravit *Frau Schererovou*.“

Přítelkyně pak opravdu požádala mlynářovu dceru o dovolení, zda můžeme jít navštívit její matku. Pozvali nás dál, a tak jsme se zakrátko ocitly v další místnosti, malé, úzké a světlé. Zastávala funkci jakéhosi salonu s výhledem na Neckar. Podlaha byla díky leštidlu kluzká a protáhla zrcadla na stěnách proti oknům odrážela věčný pohyb plynoucí řeky. V místnosti stála porcelánová kamna, zdobená staromódními mosaznými ornamenty, u zdi pohovka potažená utrechtským sametem, před ní nevelký stolek, na něm váza s umělými květinami a pod ním kobereček z česané příze. A nakonec byla ve výklenku salonu umístěna postel; ležela v ní ochrnutá mlynářova manželka a pilně pletla.

Výčet toho, co se nacházelo v pokoji, se mi zprvu zdál být úplný, ale když jsem chvíli tiše seděla na pohovce, zatímco má přítelkyně vedla konverzaci v jazyce, jemuž jsem rozuměla jen napůl, padl mi zrak na obraz v tmavém koutě. Zvedla jsem se a šla si jej prohlédnout zblízka.